

Яблучна історія

Олег Буцень

Зубрик сидів за партою сам, принишклий і насуплений.

Кругла голова з рудим коротким волоссям вгрузла в плечі. Маленькі зіщулені очі не бачили нічого, крім блискучого різька портфеля, що лежав перед ним.

Нікого попереду, нікого позаду. Сам один. Тільки в другому ряду за партами сиділи товариші, раз у раз косуючи в його бік. Ланкова Катька стояла за вчительським столом. Шлейка фартушка сповзла їй на лікоть, але вона не помічала цього.

— Ганьба! Для всієї нашої ланки ганьба! Навіть для всього загону. Якийсь первоклашка взяв у нього в саду яблуко, а він його за це побив.

Катька зупинилась, не знаючи, що казати далі. Нарешті її неспокійні пальці вхопили за кінчик косу і почали заплітати.

— І ще кашкета загилив на дерево.— Вона рішуче перекинула косичку через плече.— Знайшов, з кого знущатися.

— Жаднюга він — ось хто! Яблучка пошкодував,— прохопилося в Тальки.— Скнара!..— прошипів він так, що було чути, напевно, за дверима класу.

Зубрик тихо шморгнув носом. Щось підкотилося до горла, зрадливо залоскотало, і він швидко закліпав віями. Ні, не заплакав. Стримався, міцно прикусивши нижню губу.

— Так що з ним робити?

Катька обвела поглядом усю ланку.

Мовчання. Довге, гнітюче, не тільки для Зубрика.

Ніхто нічого не пропонував. Хіба зразу так придумаєш?

— Ну гаразд. Хай забирається додому,— сказала нарешті Катька.— А всім лишитися.

Зубрик мовчки підвівся, узяв портфель і хутко вибіг з класу.

А наступного дня тільки-но Зубрик з'явився на подвір'ї школи, як до нього стрімко підбіг Семенко Палій з "А" класу:

— Молодець, Зубрик! Оце вигадав!

— Що? — здивовано перепитав Зубрик.

— Та я про поличку кажу, з яблуками.

— З якими яблуками?

— Не прикидайся, сам знаєш. Ту, що до огорожі почепив.

— І вигадав же написати! "Без-кош-тов-но",— підскочив до них Вовка Шпара, Семенків товаришок.— Підходь і бери. Ніяких тобі грошей. Га! Ціолковський!

Вовка Шпара від великих почуттів ляснув портфелем Зубрика по спині і переможно підняв угору великий палець:

— Люксово!

Хлопці і дівчата оточили Зубрика, термосили, смикали за рукава. А він, спантеличений, розгублений, стояв у гурті, несміло одбивався від цих незрозумілих

поздоровлень і ніяк не міг второпати, що до чого.

— Та відчепіться вже! Ну чого ви прискіпались!

І лише заливчастий дзвінок допоміг йому щасливо вибратися з цієї галасливої юрби.

На перерві первоклашки прибігали подивитись на нього. Малюки зупинялися в коридорі попід стінкою і захоплено дивилися йому просто в вічі, розглядали на ньому кожен гудзик. І голосно шепотіли своїм друзям: "Зубрик! Зубрик! Це він!"

Як тільки скінчилися уроки, Зубрик щодуху дременував додому. "Це якась помилка. Я ж нічого не робив, нічого не писав",— думав він дорогою. В грудях шалено калатало серце, а ноги самі несли швидше, швидше. Ось і знайомі низенькі штахетини огорожі... Зупинився, як уріс у землю... Ось і вона, поличка, між обламаних зубців. Припнута дротом. І напис синім олівцем: "Безкоштовно".

Він до болю стиснув ручку портфеля — від образи, від досади, від якоїсь тупої люті на себе. Що робити? Поламати? Закинути її геть, щоб не муляла очей?

Він уже був простяг руку до неї, як раптом почув за спиною старечий голос:

— Диви, що вигадали!

Маленький зіщулений дідусь, спираючись на кийок, стояв перед ним і трусив гостренькою сивою борідкою.

— Це ти сам?

Дідусеві очі були привітні, ласкаві, помережані дрібними прожилками, наче в них заплутались павутинки бабиного літа.

Зубрик одвів погляд, важко зітхнув.

— Це... це моя ланка придумала.

Дідусь ще раз кивнув головою, переклав кийок у другу руку і сухими, зморшкуватими пальцями взяв невеличке яблуко.

— Не для себе. Куди вже мені, беззубому,— перехопив він запитливий погляд хлопця.— Для онуки. Це яблуко не просте.

Він поклав його в кишеню і пошкандибав вулицею, важко переставляючи старечі ноги.

Вночі пройшов дощ. А на ранок густий білястий туман огорнув і будинки, і паркани, і дерева. Сріблясті прозорі краплини, наче намистом, прикрасили потемнілі гілки, пожовкле листя, прив'ялі стеблини трав.

Щулячись від ранкової прохолоди, Катька і Талька швидко йшли вулицею з повними авоськами свіжих яблук. Ось і Зубриків будинок під червоною черепицею, що проглядала крізь поріділе шатро саду. Але що це? На тій поличці, яку вони позавчора припнули до Зубрикової огорожі, лежала велика купа жовтих і червонястих яблук. Вони теж були в ранковій осінній росі.

— Бачиш? — тихо сказала Катька і тут же приснула весело, дзвінко, як уміють вибухати сміхом тільки дівчата, коли до них приходить несподівана радість.

Талька кліпнув очима раз, удруге, але яблука не зникли. Вони лежали, привабливі і спокусливі, навіть кращі, ніж ті, які принесли вони.

— А що ж ми тепер із своїми робитимем? — розгублено сказав він, підбивши колінцем важку авоську...